2-5-23

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

[redacted]

TER BESLISSING

SG
Dir. Macro-Eco. Vraagst. en Arbeidsmarkt
afdeling Beroepen en Innovatie

Opgesteld door

[redacted]

Aan Minister VWS

Deadline: 25 augustus 2023

nota

Adviesrapport Zorginstituut Nederland: "De klinisch fysicus in artikel 3 van de Wet BIG?"

Datum
27 juli 2023

Kenmerk
3653351-1051736-MEVA

Uw kenmerk

Zaaknummer
1051736

Bijlage(n)
2

1. Aanleiding

- Op 14 februari jl. heeft u een advies van het Zorginstituut Nederland (ZiN) ontvangen over het al dan niet opnemen van het beroep klinisch fysicus in artikel 3 van de Wet BIG.
- Naar aanleiding van dit advies heeft u besloten om nog geen definitief besluit te nemen en het ZiN opdracht te geven om het beroep klinisch fysicus met de differentiatie audiologie/videologie te toetsen aan het tuchtrechtcriterium[1].
- Het feit dat u nog geen definitief besluit hebt genomen over opname van het beroep klinisch fysicus in artikel 3, zorgt voor onrust bij o.a. de Nederlandse Vereniging voor Klinische Fysica (NVKF) en de Federatie Medisch Specialisten (FMS).

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om duidelijkheid te geven aan de TK en het veld over waarom besluitvorming over het al dan niet opnemen van de klinisch fysicus in art. 3 van de Wet BIG op zich laat wachten, en:

- de rapportage van het ZiN openbaar te maken door deze aan de TK aan te bieden;
- de TK te informeren over uw besluit om het ZiN opdracht te geven om het beroep klinisch fysicus met de differentiatie audiologie/videologie alsnog te toetsen aan het tuchtrechtcriterium en;
- hiertoe bijgaande brief te ondertekenen en te verzenden.

Gelijktijdig met het versturen van bijgaande brief, informeert u ook de NVKF schriftelijk (brief in zaaknummer 1051742)

Deadline i.v.m. voortgang.

3. Kernpunten

- De beleidslijn is dat beroepen niet worden opgenomen in de Wet BIG tenzij wettelijke regulering noodzakelijk is om patiënten adequaat te beschermen. Dit is het zogenaamde 'nee, tenzij' principe en sluit ook aan bij de Europese normen van het vrije verkeer van personen.

[1] Brief van 27 juni jl. kenmerk 3609735-1043900-MEVA

- EU-regelgeving op het gebied van ioniserende straling maakte een wettelijke regeling van het beroep klinisch fysicus noodzakelijk. De klinisch fysicus is om die reden al sinds 2005 gereguleerd op grond van art. 34 Wet BIG.

Advies van het ZiN
- Omdat de klinisch fysicus al is opgenomen in de Wet BIG, is het ZiN gevraagd om te toetsen aan de criteria die opname in art. 3 noodzakelijk maken: voorbehouden handelingen en/of de noodzaak van tuchtrecht.
- Het ZiN heeft de klinisch fysicus alleen beoordeeld op het 'voorbehouden handelingen'-criterium en concludeert dat de klinisch fysicus beschikt over de nodige deskundigheid om een voorbehouden handeling met ioniserende straling zelfstandig te indiceren, uit te voeren en te delegeren.
- Het ZiN geeft evenwel aan dat deze deskundigheid niet aanwezig is bij de klinisch fysicus met de differentiatie audiologie/videologie (hierna: audioloog/videoloog). In de praktijk werkt de audioloog/videoloog niet met deze voorbehouden handeling.
- Het ZiN adviseert alsnog om de gehele beroepsgroep in art. 3 Wet BIG op te nemen, want:
  - een onderscheid tussen differentiaties zal de complexiteit van de beroepenregulering verhogen;
  - mocht een zelfstandige bevoegdheid aan de gehele beroepsgroep worden toegekend, dan geldt altijd het principe van "bevoegd, mits bekwaam".

Overwegingen bij dit advies van het ZiN
- Het overnemen van dit advies van ZiN betekent dat de audioloog/videoloog zelfstandig bevoegd wordt om te werken met de voorbehouden handeling ioniserende straling.
- De audioloog/videoloog heeft wel de theoretische basis voor het werken met ioniserende straling geleerd in de opleiding, maar heeft niet de praktische vaardigheid (vlieguren) om hier zelfstandig mee te werken. Daar is ook geen noodzaak toe omdat de audioloog/videoloog in de praktijk niet met ioniserende straling werkt.
- Uitgangspunt voor het 'voorbehouden handeling' criterium is dat je na het behalen van je opleiding bevoegd (theorie en toepassing/vlieguren) en daarmee bekwaam bent om meteen na de opleiding aan de slag te gaan met de voorbehouden handeling.
- Het argument van het ZiN dat het principe 'bevoegd, mits bekwaam' geldt, is niet juist voor de vraag of een beroepsgroep een zelfstandige bevoegdheid voor een voorbehouden handeling moet krijgen. Dit principe is van toepassing als een beroepsbeoefenaar na het voltooien van de opleiding een tijd niet met de voorbehouden handeling heeft gewerkt. Dan moet deze de praktische vaardigheden bijspijkeren om weer bekwaam te zijn.
- In februari 2022 heeft u besloten om de Bachelor Medische Hulpverlening (BMH) met uitzondering van de differentiatie anesthesie op te nemen in art. 3 wet BIG[2]. Ook voor de differentiatie anesthesie geldt dat er geen noodzaak is tot regulering, in tegenstelling tot de overige differentiaties van de BMH. Het tuchtrechtcriterium is hier geen reden tot opname omdat de anesthesioloog eindverantwoordelijk is voor het gehele anesthesiologisch beleid.
- Het 'nee, tenzij'-principe prevaleert boven de complexiteit van de beroepenregulering.

[2] Kamerstukken II 2021-2022, 29282 nr. 454

Het tuchtrechtcriterium

- Opname in art. 3 Wet BIG kan ook aan de orde zijn als de beroepsgroep geen voorbehouden handelingen verricht, maar er wel een noodzaak is tot toepassing van het wettelijk geregeld tuchtrecht. Dit is bv het geval als de patiënt zich in een zeer afhankelijke en kwetsbare positie ten opzichte van de beroepsbeoefenaar bevindt. De gezondheidszorgpsycholoog is hier een voorbeeld van.
- Juist dit tuchtrechtcriterium wordt door de NVKF genoemd als reden voor opname van de differentiatie audiologie/videologie in art. 3:
    - Er is een directe behandelrelatie met de patiënt waarin de audioloog/videoloog hoofdbehandelaar is.
    - De audioloog/videoloog is als hoofdbehandelaar eindverantwoordelijk voor de diagnostiek en behandeling van patiënten met hoor- en spraak/taal problemen.
    - Het betreft uiterst kwetsbare en vaak ook heel jonge patiënten met ernstige hoorstoornissen bij wie ingrijpende behandeltechnieken kunnen worden toegepast zoals het plaatsen van een cochleair implantaat.
    - Hoewel dit geen voorbehouden handeling is, is bescherming van kwaliteit en veiligheid van zorg voor deze (wilsonbekwame) kwetsbare patiëntengroep tegen onzorgvuldig en/of ondeskundig handelen noodzakelijk, juist vanwege de directe behandelrelatie met de patiënt en de impact van behandeling op de gezondheidstoestand.
- Aan dit criterium heeft het ZiN niet getoetst omdat zij het beroep klinisch fysicus als één beroepsgroep ziet. Aangezien de overgrote meerderheid van de beroepsgroep voldoet aan het voorbehouden handelingen criterium achtte het ZiN het niet meer nodig om te toetsen aan het tuchtrechtcriterium.

Conclusie

- Omdat de audioloog/videoloog niet werkt met ioniserende straling en deze deskundigheid ook niet bezit, ontbreekt de noodzaak tot het reguleren in art. 3 van de gehele beroepsgroep. Het advies van het ZiN kan op dit punt dus niet worden overgenomen.
- Of er een noodzaak is tot regulering van de differentiatie audiologie/videologie op grond van het tuchtrechtcriterium is niet duidelijk omdat het ZiN hier niet op heeft getoetst.
- Het is noodzakelijk om dit helder te krijgen alvorens een besluit te nemen over het geheel of gedeeltelijk opnemen van de klinisch fysycius in art. 3 Wet BIG omdat 1) het tuchtrechtcriterium alsnog opname van de gehele beroepsgroep in art. 3 Wet BIG kan rechtvaardigen en 2) de NVKF voor de differentiatie audiologie/videologie specifiek aandacht vraagt voor dit tuchtrechtcriterium omdat het bij deze differentiatie om kwetsbare patiënten gaat.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

De TK is het over het algemeen eens met de 'nee, tenzij systematiek' die wordt gehanteerd bij aanvragen voor beroepenregulering: alleen reguleren in de Wet BIG als dit vanuit patiëntveiligheid strikt noodzakelijk is.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Wat betreft het eventueel uitzonderen van de differentiatie audiologie/videologie:

- Bij opname van de klinisch fysicus in art. 34 Wet BIG heeft de NVKF zich ingespannen om ervoor te zorgen dat alle klinisch fysica zich tijdens de opleiding bekwamen in de basisprincipes van het werken met ioniserende straling. Dit betekent dat alle audiologen/videologen de theoretische kennis hebben moeten leren terwijl zij deze in hun dagelijks werk niet toepassen. Zij waren in de veronderstelling dat dit noodzakelijk (en voldoende) was om toegelaten te worden tot het BIG-register. Deze groep klinisch fysica zal dus teleurgesteld worden als wordt besloten om hen alsnog uit te zonderen van opname in art. 3.
- Zoals hierboven beschreven heeft u eerder besloten om een differentiatie van de BMH niet op te nemen in art. 3 Wet BIG.

Wat betreft het advies van het ZiN:
- Onze overwegingen bij het advies zijn op ambtelijk niveau gedeeld met het ZiN. Het ZiN blijft achter haar advies van 14 februari jl. staan.
- De Federatie Medisch Specialisten, de Nederlandse Vereniging voor Nucleaire Geneeskunde, Nederlandse Vereniging voor Radiologie, Nederlandse Vereniging voor Radiotherapie en Oncologie en de Stichting Opleiding Klinisch Fysicus kunnen zich vinden in het positieve advies van het ZiN.
- De Nederlandse Vereniging voor Technische Geneeskunde plaatst enkele kanttekeningen bij o.a. de doelmatigheid van regulering in art. 3. Deze kanttekeningen betreffen niet de differentiatie audiologie/videologie en worden afdoende beantwoord in het adviesrapport van het ZiN.

c. Financiële en personele gevolgen
Niet van toepassing.

d. Juridische aspecten haalbaarheid
De eventuele opname van het beroep klinisch fysicus in art. 3 Wet BIG vereist een wijziging van de Wet BIG en van onderliggende besluiten (opleidingseisen en herregistratie). Bij een wetswijziging is het van belang dat de noodzaak tot opname in art. 3 Wet BIG is aangetoond.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)
Deze nota en brief zijn afgestemd met WJZ.

f. Gevolgen administratieve lasten
Geen.

g. Toezeggingen
Niet van toepassing.

h. Fraudetoets
Niet van toepassing.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.